

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2022.26.10>
УДК 727+747

ОСОБЛИВОСТІ ПІДБОРУ ПРЕДМЕТІВ ОЗБРОЄННЯ ДЛЯ ОЗДОБЛЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАМКІВ ТА ПАЛАЦІВ

Оконченко Ольга Михайлівна¹, Оконченко Ігор Володимирович²,

¹ Кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну та основ архітектури Національного університету «Львівська політехніка», Львів, Україна, e-mail: olha.m.okonchenko@lpnu.ua, orcid: 0000-0001-7503-5679

² Старший викладач кафедри дизайну і технологій Київського національного університету культури і мистецтв, Львів, Україна, e-mail: igor.v.okonchenko@knukim.edu.ua, orcid: 0000-0002-1812-0006

Анотація. На сьогодні продовжується процес музеєфікації та пристосування пам'яток оборонної та резиденційної архітектури під експозиційні, культурно-мистецькі і культурно-освітні функції. Розроблення концептуального дизайну для історичних інтер'єрів даних будівель, актуалізує потребу використання предметів озброєння в контексті демонстрації композицій (мілітарних арматур) як складових художнього образу, пов'язаного з функцією та історією цих об'єктів культурної спадщини.

Мета статті висвітлити фактори впливу на якість художнього образу мілітарних композицій в інтер'єрі, подати загальні принципи створення композицій з озброєння та обґрунтувати вибір аналогів зброї для створення реплік на прикладі Гетьманської зали жовківського замку.

Дослідження побудоване на використанні історичного методу для вивчення джерел на предмет зберігання в минулому озброєння в інтер'єрах замків і палаців; типологічного методу та порівняльного аналізу для вибору аналогів для створення реплік; художньо-стилістичного та графічного методу для побудови композиційних схем.

У статті виділено основні фактори впливу на художньо-образну якість мілітарних композицій в інтер'єрі; розроблено ряд простих конструювальних схем, які можна використовувати як основу для створення композицій з елементів озброєння для розміщення у інтер'єрах пам'яток оборонної і резиденційної архітектури; охарактеризовано види зброї (алебарда, булава, келеп, пернач, протазан, спис, чекан, шабля), які завдяки своїм зовнішнім характеристикам і атракційності ідеально надаються для створення реплік чи макетів (як елементів дизайну у створенні мілітарних композицій). Вищезгадані види зброї були широкорозповсюджені у період у XVI – XVII ст. на території Центрально-східної Європи та України зокрема і розміщені у багатьох музейних колекціях України і Польщі та у приватних збірках, що значно спрощує підбір аналогів для виготовлення копій (реплік).

Досвід нашого дослідження можна використовувати для розробки дизайну приміщень музеїв на базі замків, палаців, фортець тощо, де згідно задуму необхідно пов'язати вирішення інтер'єрів з їхнім резиденційним чи мілітарним минулим.

Ключові слова: історичний інтер'єр; замок; палац; середньовічне озброєння; мілітарна композиція; музей; експозиційний дизайн.

ВСТУП

На сьогодні у багатьох замках, фортецях, палацах України розташовані музеї, у яких історичні інтер'єри, окрім розміщення музейних експозицій, вміщують інші громадські функції. Пристосування пам'яток під освітні центри, конференц-зали, магазини сувенірної продукції, ресторани, концертні зали актуалізує потребу розроблення концептуального дизайну інтер'єру, який би відповідав функції і історії архітектурного об'єкту. Історичне озброєння (оригінали або репліки) або так звана мілітарна арматура є важливими не тільки як об'єкт експозицій, а й ідеально підходить як елемент дизайну для створення концептуального і художнього образу інтер'єрів оборонних і резиденційних пам'яток архітектури.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проблемам створення музейних експозицій присвячена значна кількість праць в галузі музеєзнавства. Проте в науковому обігу відчутний брак праць присвячених теоретичним питанням компоновання предметів озброєння в експозиції і принципів оформлення історичних інтер'єрів композиціями сформованими з реплік чи макетів зброї.

Окремі сучасні українські дослідники у своїх працях наголошують на важливості вивчення питань музеєфікації, експонування історичної зброї, її візуального образу [1; 5].

При наявності значної кількості робіт присвячених зброї: історії, окремим типам чи конкретним музейним збіркам, інформація про особливості створення експозицій з історичних предметів озброєння іноді лише фрагментарно висвітлюється в окремих розділах узагальнюючих видань, або згадується в описах досвіду створення конкретних музейних збірок [4; 10; 7; 20; 13; 11]. Зазвичай, рекомендації стосуються раціональності, систематики, функціональності розміщення предметів і лише побіжно торкаються художньої складової та питань дизайну інтер'єрів.

Для демонстрації предметів озброєння у історичних інтер'єрах пам'яток оборонної і резиденційної архітектури важливою є необхідність створення теоретичних напрацювань з дизайну мілітарних композицій (арматур), які є характерними для інтер'єрів минулого.

МЕТА

Мета статті – висвітлити фактори впливу на якість художнього образу мілітарних композицій в інтер'єрі, подати загальні принципи

створення композицій з озброєння та обґрунтувати вибір аналогів зброї для створення реплік на прикладі Гетьманської зали жовківського замку.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Зброя завжди відображала не тільки рівень розвитку науки і техніки, а й демонструвала найвищі творчі досягнення декоративно-прикладного мистецтва певної території у відповідний історичний період. Збереження, експонування зброї предків і колекціонування трофеїв були захопленнями знаті і вищих верств населення. Часто зброю купляли під час подорожей в інші країни, вона була вагомим подарунком і виразом рівня та статусу власника. У минулому палаци і замки зосереджували значні колекції зброї за своїми стінами, а зброя зберігалася не тільки в арсеналах, нею прикрашали індивідуальні житлові кімнати та приміщення з репрезентативною функцією.

Створення музеїв-арсеналів для експонування оригіналів зброї потребує спеціально підготованих умов і персоналу, тоді як експонування повнорозмірних реплік чи макетів (аналогічних до оригіналів), не потребує комплексних трудомістких заходів зі збереження експонатів (спеціального догляду, ведення документації, відповідного мікроклімату та додаткових засобів безпеки), що є зручним вирішенням для оформлення історичних інтер'єрів архітектурних пам'яток, пристосованих під різноманітні громадські функції.

Дизайн предметів озброєння та їх композицій для концептуалізації інтер'єрів пам'яток оборонної архітектури і палаців повинен виконуватися в узгодженні зі спеціалістами музейної галузі. Важливим моментом при виконанні реплік, макетів чи муляжів озброєння є їх відповідність вимогам чинного законодавства стосовно холодної та вогнепальної зброї, зокрема, методики криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів [6].

Інформацію про зберігання зброї в замках зустрічаємо в історичних люстраціях і інвентарях. Як правило, це переліки одиниць зброї, які знаходилися у інвентаризованих приміщеннях і арсеналах. Рідкісними, але дуже інформативними стосовно композиційного рішення є історичні зображення і фотографії замкових і палацових інтер'єрів зі зброєю. Корисними також є фотографії колекцій зброї XIX ст., адже прикрашання інтер'єрів елементами озброєння було популярним у цей період на тлі романтизму (рис. 1).

Рис. 1. Мілітарна композиція (арматура) в інтер'єрі XIX ст. музею замку Пелеш (Румунія) [18]

Виділяємо ряд основних факторів впливу на якість художнього образу мілітарних композицій: відповідність розташування предметів загальним принципам композиції в мистецтві; комплексна продуманість інтер'єру приміщення; взаємоузгодження композиційного вирішення розкладки мілітарної арматури з загальним образним рішенням інтер'єру; стильова єдність предметів у композиції – характерна вимогам відповідного історичного періоду; врахування прихованого символічного змісту у способі розміщенні елементів; масштабність композиції (підпорядкованість габаритам приміщення і векторам огляду); правильність підбору тла композиції та освітлення композиції; дотримання правил експонування предметів з врахуванням їх монтажу на площинах; прихованість елементів монтажу і кріплення; якісний стан елементів композиції тощо. Нехтування будь-яким з цих чинників призведе до втрати естетичного змісту мілітарної композиції.

Важливу роль у експонуванні мілітарних арматур відіграє їх компоновання на площині. Роль основи для компоновання, згідно європейських традицій, може виконувати щит, або об'єкт, наближений формою до щита, характерний для окресленого періоду у даному регіоні. Є декілька загальноприйнятих традиційних компоновальних схем, які дозволяють комплексно і максимально інформативно подати окреслений обсяг мілітарної інформації шляхом демонстрування обраних предметів у акцентній зоні площини. На Рис. 2 пропонуємо трипредметні і п'ятипредметні компоновальні схеми на площині у формі щита. Дані стандартні компоновальні схеми можна ускладнювати, вводячи мілкорозмірні предмети (ножі, кинджали, сти-

лети і под.) на площину щита, або шляхом монтажу великорозмірних предметів (списів, алебард, експонтов і под.) за площиною щита, створюючи багаторівневу композицію.

Терени України були свідками безлічі бойових дій, підтвердженням чому є збережені пам'ятки оборонної архітектури. Яскравим прикладом є замок у Жовкві, де проведено ряд заходів з відтворення замкових інтер'єрів. Зокрема, фахівцями ДІАЗу у м. Жовкві був розроблений проект інтер'єру Гетьманської зали та передбачено у ній розміщення ряду взаємопов'язаних мілітарних композицій. Перелік предметів (реплік зброї) був обмежений АПЗ замовника (яким виступав Жовківський ДІАЗ). Він містив алебарди, булаву, келеп, пернач, протазани, списи, чекан, шаблі з піхвами та ін. Авторами даної статті був виконаний рекомендований набір аналогів для створення реплік зброї XVI – XVII ст. для художньо-інформаційного наповнення інтер'єрів музею.

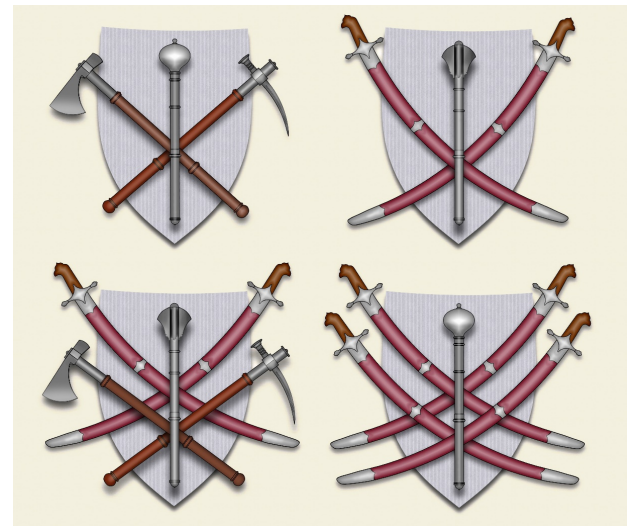

Рис. 2. Пропозиції композицій з предметів озброєння. 1), 2) трипредметна осьова схема (два однакові або близькі за розмірами і конструктивними характеристиками предмети розміщуються навхрест (кут між ними приблизно 90 градусів), третій предмет – розміщується на центральній осі на перехресті двох раніше згаданих предметів); 3) п'ятипредметна осьова схема – набирається з п'яти предметів, чотири з яких є однотипними (розміщеними парами навхрест одна над одною); п'ятий предмет – розміщується по осі композиції на перехресті двох вищезгаданих пар; 4) п'ятипредметна осьова схема – набирається з п'яти предметів, два з яких є однотипними, а три – різнотипними (при умові, що два з них мають схожі габарити і конструктивні особливості). Рисунок авторів.

При підборі предметів озброєння для інтер'єрів Гетьманської зали жовківського замку ставилось за мету концептуальне відтворення

мілітарних композицій (так званих військових арматур), які відомі нам з історичних зображень [19; 21; 22].

З метою підбору зразків для виконання реплік було проведено аналіз історичної польської і трофейної зброї XVI – XVII ст. Принципами вибору аналогів були характерність відповідному періоду, місцю, їх статусність та атракційність. Джерелами слугувала література з історії зброї та каталоги музейних збірок і аукціонів. Цінним джерелом аналізу були оригінали зброї з приватних збірок та музейних колекцій, що дозволило отримати додаткову інформацію про точні розміри предметів та їх деталізацію.

Усі описані нижче і пропоновані для створення композицій види зброї були широкорозповсюджені у XVI – XVII ст. на території Центрально-східної Європи, та України зокрема. Вони максимально стисло характеризують європейське озброєння заданого історичного періоду та є характерними для інтер'єрних мілітарних композицій замків XVI – XVII ст.

Алебарда – холодна поліфункціональна деревкова січна, ударна та колольна зброя, складалась з бойового оголовка та древка. Алебарда, обрана за зразок – це комбінація сокири, списа і гака в одному предметі. Древо виконане з дерева, для захисту древка у зоні нижче оголовка – влаштовано металеві лангети. У нижню частину древка – вмонтовано залізний підток. Оригінал алебарди знаходиться у приватній збірці. Концептуальні аналоги алебарди [17, с. 253]. (Рис. 3.1, 3.2, 3.3)

Булава – холодна монофункціональна ударна зброя (монолітна, або – деревкова); складалась з бойової частини та держака; у XVII – XVIII ст. втратила бойове значення, трансформуючись у символ військової влади [9, с. 161]. Бойова (ударна частина) булави, обраної за зразок, була кулястої, цибулиноподібної форми з декоративним завершенням. Держак – металевий з перснями, які обмежували функціональні зони предмета. Оригінал булави знаходиться у приватній збірці. Концептуальні аналоги булави [17, с. 271, 273; 8, с. 234; 11, с. 67; 21, т.9].

Келеп (клівець) (рис. 4.1) – холодна монофункційна деревкова ударна зброя, конструктивно келеп – це бойовий молоток, обух якого розширений, а видовжений оголовок загострений з одного боку (визначення за Д. Тоїчкіним [9, с. 155-156]). У келепа, обраного за зразок до виконання, для захисту древка від удару – частини древка, які прилягають до оголовка – обертались металом і

фіксувались цвяхами. Оригінал келепа знаходиться у приватній збірці. Концептуальні аналоги келепа [17, с. 268].

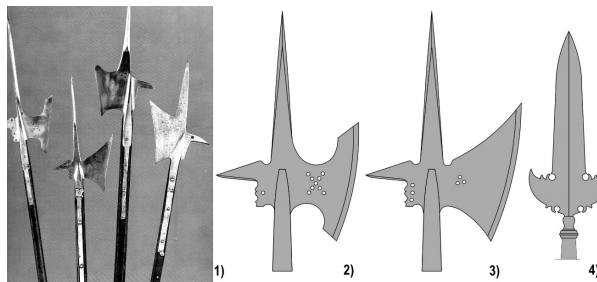

Рис. 3. Зразки для виконання реплік зброї: 1) алебарди [17, с. 253]; 2)-3) алебарди; 4) протазан. Рисунок авторів

Пернач – холодна монофункціональна ударна монолітна, або деревкова зброя, один з видів булави (визначення за Д. Тоїчкіним [9, с. 161]). Пернач був характерним елементом озброєння XIV – XV ст., а у XVII – XVIII ст. втратив бойове значення, трансформуючись у символ військової влади [9, с. 161]. Предмет, узятий за зразок, складався з бойової частини (оголовка) та держака. Обраний пернач має характерне вирішення ударної частини: вона виконана з радіально розміщених відносно осі металевих пластин (пер), торці яких були контактною площиною у момент удару. Держак – металевий з перснями, які обмежували функціональні зони предмета (зона руків'я – обмотана тонким сталевим дротом). Оригінал пернача знаходиться у приватній збірці. Концептуальні аналоги пернача [2, с. 194–195; 12; 11]

Протазан (рис. 3.4) – холодна поліфункціональна деревкова січна, ударна та колольна зброя, складалась з бойового оголовка та древка. Протазан, обраний для зразка, має симетрично розширену основу (у формі наближену до півмісяця, яка формувалась двома ледь загнутими вверх відгалуженнями сокиркоподібної форми). Лезо списа протазана – досить широке, з незначним ребром жорсткості по осі. Втулка оголовка протазана – по формі – зрізаний конус з декоративними перснями. Древо виконано з дерева, для захисту древка у зоні нижче оголовка – влаштовано металеві лангети. У нижню частину древка – вмонтовано залізний підток. Оригінал протазана знаходиться у приватній збірці. Концептуальні аналоги протазана [17, с. 261].

Спис – холодна монофункціональна деревкова колольна та ручна метальна холодна зброя (визначення за Д. Тоїчкіним [9, с. 158]). Наконечник спису, обраного як

зразок до виконання реплік має видовжено – трикутну листовидну робочу частину пера з незначним ребром жорсткості по осі (перо – ромбовидного перерізу) і втулки середньої довжини з отворами для монтажу на верхню частину древка. Для захисту верхньої частини древка списа, взятого за зразок, до втулок були примонтовані металеві лангети, які фіксувались по древку за допомогою цвяхів. У нижню частину древка – було вмонтовано залізний підток. Оригінал списа знаходиться у приватній збірці. Концептуальні аналоги списа [15, с. 42; 17 с. 242.]

Чекан (рис. 4.2) – холодна деревкова поліфункціональна зброя (рубальна, ударна та метальна), конструктивно – наближений до сокири зі скошеним, нахиленим униз лезом, простим обухом і округлим проухом, за допомогою якого оголовок чекана одягається на древко (визначення за Д. Тоїчкіним [9, с. 154-155]). У чекана, обраного за зразок, для захисту древка від удару – використовувались металеві лангети. Оригінал чекану знаходиться у приватній збірці. Концептуальні аналоги чекана [15, с. 29].

Шабля (рис. 4.3) – різновид холодної січної різально-колольної клинкової зброї, складається з довгого клинка, ефеса та піхов. З ши-

рокого загалу для експонування був обраний лише тип бойових карабел, як найбільш характерний для даного регіону в окреслений період. Бойова карабела була призначена для дугового рубання від плеча. Карабела характеризується ефесом відкритого типу з руків'ям у вигляді голови орла [9, с. 52]. Типова карабела складалась з клину, руків'я і піхов. Руків'я карабел, обраних за зразок, складалось з металевих хрестовин з фігурними завершеннями; стержня руків'я, який виконувався із двох накладок вирізаних з дерева, які з'єднувались заклепками з хвостовиком. Клини обраних за зразок карабел XVI – XVII ст. слабо вигнуті, довжиною в середньому 810 мм, незначної кривизни з долами, (на одній з них присутня елмань). Піхви: дерев'яний каркас обтягнутий оксамитом і обкований металом (уста, обіймиці з рухомими кільцями і хвостовик). Оригінали – у приватних збірках. Концептуальні аналоги шаблі [14, с. 208-209, 216-217; 3, с. 59].

ВИСНОВКИ

Висновки. Створення композицій з предметів озброєння потребує системного опрацювання інформації на різних рівнях, адже форма такої композиції залежить від багатьох факторів – таких як: відтворюваний історичний

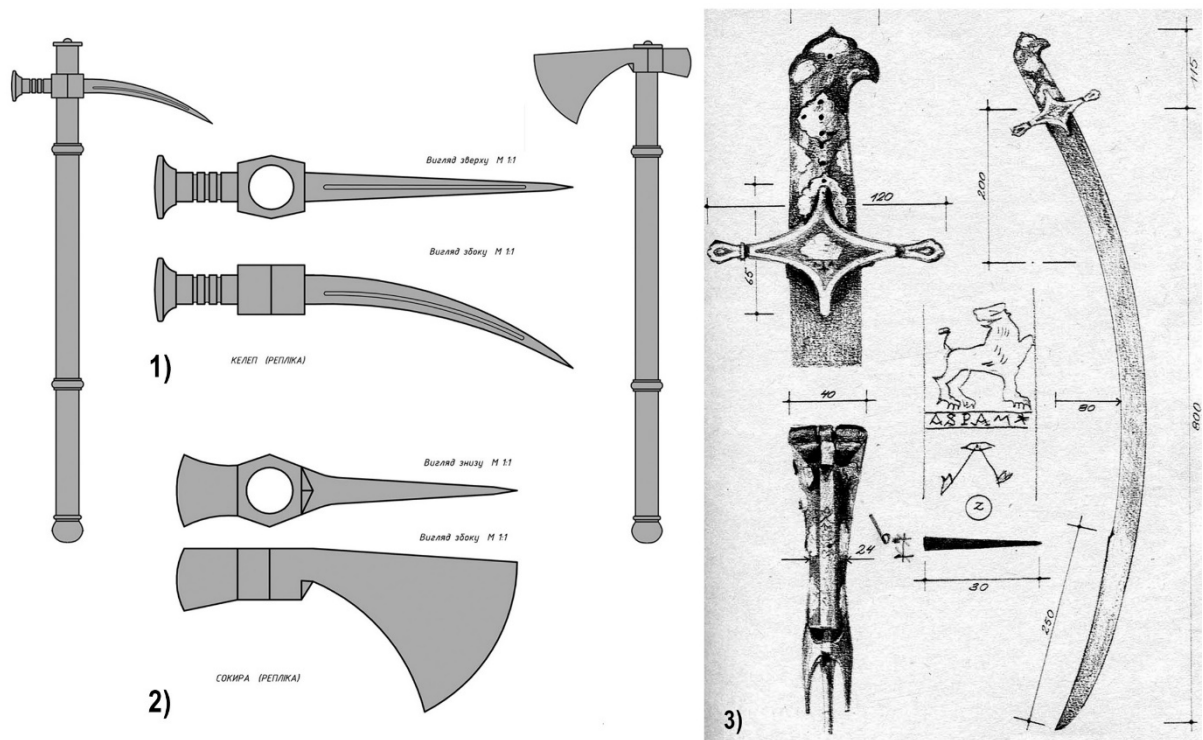

Рис. 4. Зразки для виконання реплік зброї: 1) келеп; 2) чекан (рисунок авторів); 3) шабля [3, с. 59].

період; просторових та функціональних характеристик приміщення; кількісного складу експонованих предметів їх габаритних розмірів та ін. Під час підбору, проектування і виготовлення елементів композиції потрібно на усіх стадіях узгоджувати між собою естетичні, інформаційні і технологічні вимоги. Також (ще на стадії проектування) потрібно передбачати вирішення способів встановлення, монтажу, кріплення, освітлення і підтримання у належному стані демонстрованих експонатів.

Незважаючи на те, що підбір матеріалів і технології виготовлення реплік це завжди компроміс між економічною доцільністю і відповід-

ністю оригіналу, у мілітарних композиціях Гетьманської зали жовківського замку використано репліки, які візуально максимально наближені до оригіналів зброї обраного історичного періоду і тотожні з ними у дрібних деталях. Цього було досягнуто завдяки виконанню детальних креслень і застосуванню відповідних технологічних процесів при виконанні реплік з подальшим зістарюванням їх до стану історичних аналогів.

Досвід нашого дослідження можна використовувати для розробки дизайну приміщень музеїв на базі замків, палаців, фортець тощо, де згідно задуму необхідно пов'язати вирішення інтер'єрів з їхнім резиденційним чи мілітарним минулим.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Буковський І. Концептуальні засади експонування зброї, історико-культурологічний аспект. *Гілея*. Вип. 108 (№ 5). Київ, 2016. С. 87-90.
- [2] Государева оружейная палата. Под редакцией В.Е. Тумановского, В.В. Полушкина. Санкт-Петербург, 2002. 408 ст.
- [3] Квасневич В. Польские сабли. Санкт-Петербург, 2005. 192 ст.
- [4] Лісна С.О. Ларіонова С. Особливості представлення зброї в музейній експозиції дубенського замку. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського*. Т. 32(71). № 4. 2021. С.297-301 DOI <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2021/4.43>
- [5] Лупаренко Г.В. Викладання дисципліни «Музеєфікація та експертиза зброї» у ВНЗ. *Всеукраїнський музейний форум*. Матеріали науково-практичної конференції. Переяслав-Хмельницький, 2017. С.180-183
- [6] Рибалко Я.В., Прохоров-Лукін Г.В., Самусь В.Р. та ін. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів. Київ, 2009.
- [7] Попельницька О., Шевченко О. Виставка «Зброя в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності» (2016-2019 рр.) Музей – платформа спільного діалогу: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції Львівського історичного музею. Львів, Дрогобич, 2020. С. 139-154.
- [8] Тоїчкін Д. Булави й перначі на теренах України: зброя та символ влади. *Історія давньої зброї. Дослідження*: 36. наук. пр. Київ, 2014. С.227-241.
- [9] Тоїчкін Д. Козацька шабля XVII – XVIII ст.: історико – зброєзнавче дослідження. Інститут історії України НАН України. Київ, 2007. 368 с.
- [10] Шевцов А.С. Польські шаблі XVII – XVIII ст. з експозиції ЗОКМ. *Музейний вісник*. №13. 2013. С. 15-27.
- [11] Dziejulski M. The armoury of the Princes Czartoryski Museum. National Museum in Krakow. *Magazine ICOMAM*. Issue 23, June 2020. P. 65-67.

REFERENCES

- [1] Bukovsky I. (2016). Kontseptualni zasady eksponuvannia zbroi istoryko-kulturolohichnyi aspekt. [Conceptual principles of exhibiting weapons, historical and cultural aspect] *Hileia*. 108 (№5). 87-90. [In Ukrainian].
- [2] Hosudareva oruzheinaia palata [State Armory] (2002). Tumanovskiy V.E. & Polushkyn V.V. (Ed.) St. Petersburg. [In Russian].
- [3] Kvasnevych V. (2005). Polskye sably [Polish sabers]. St. Petersburg. [In Russian].
- [4] Lisna S., Larionova S. (2021). Osoblyvosti predstavlennia zbroi v muzeinii ekspozytzii dubenskoho zamku [Peculiarities of the presentation of weapons in the museum exposition of the Duben Castle] Scientific notes of the Tavri National University named after V. I. Vernadskyi. Vol. 32(71) No. 4. 297-301. [In Ukrainian].
- [5] Luparenko H.V. (2017). Vyklyadannia dystsypliny «Muzeiefikatsiia ta ekspertyza zbroi» u VNZ [Teaching the discipline «Museumization and examination of weapons» at the university VNZ] All-Ukrainian museum forum: Materials of the scientific and practical conference. Pereyaslav-Khmelnitskyi. 180-183 [In Ukrainian].
- [6] Rybalko Ya.V., Prokhorov-Lukin H.V., & Samus V.R. and others (2009). Metodyka kryminalistichnoho doslidzhennia kholodnoi zbroi ta konstruktivno skhozhykh z neiu vyrobiv [Methodology of forensic investigation of cold weapons and structurally similar products] Kyiv: The Ministry of Internal Affairs of Ukraine. [In Ukrainian].
- [7] Popelnytska O., Shevchenko O. (2020). Vystavka «Zbroia v kolektsii Natsionalnoho muzeiu istorii Ukrainy: vid davnyiny do suchasnosti» [Exhibition «Weapons in the collection of the National Museum of the History of Ukraine: from antiquity to the present»] Materials of the 3rd International Scientific and Practical Conference of the Lviv Historical Museum. Lviv; Drohobych. 139-154. [In Ukrainian].
- [8] Toichkin D. V. (2014). Bulavy y pernachi na terenakh Ukrainy: zbroia ta symvol vlady [Maces and quills on the territory of Ukraine: weapons and symbols of power] Istoriiia davnoi zbroi. Doslidzhennia 2014. Coll. of science pr. Kyiv. 227-241. [In Ukrainian].
- [9] Toichkin D. V. (2007). Kozatska shablia XVII – XVIII st.: istoryko – zbroieznave doslidzhennia [Cossack saber of the XVII-XVIII centuries: historical and weapons research]. Kyiv. [In Ukrainian].
- [10] Shevtsov A.S. (2013). Polski shabli XVII – XVIII st. z ekspozytzii ZOKM [Polish sabers of the 17th - 18th centuries. from the exhibition ZOKM] *Muzeinyi visnyk*. No. 13. 2013. 15-27. [In Ukrainian].
- [11] Dziejulski M. (2020, June). The armoury of the Princes Czartoryski Museum. National Museum in Krakow. *Magazine ICOMAM*. Issue 23. 65-67. [In English].

- [12] Godlewski J. Buzdygan Stanisława Jana Jabionowskiego. Muzeum Wojska Polskiego. URL: <http://http://www.muzeumwp.pl/emwpaedia/buzdygan-stanisława-jana-jablonowskiego.php>
- [13] Forgeng J. The new medieval galleries at the Worcester Art Museum. *Magazine ICOMAM*. Issue 17, May 2017. P.27-28.
- [14] Zabłocki W. Cięcia prawdziwa szabla. Warszawa, 1989. 352 s.
- [15] Kálmar Dr. János. Regi magyar fegyverek. Natura Budapest, 1971. 430 s.
- [16] Lozinski W. Życie polskie w dawnych wiekach. Lwów ; Warszawa, 1912. 259 s.
- [17] Müller H., Kölling H. Europäische Hieb und Stichwaffen aus der Sammlung des Museums für Deutsche Geschste. Militärverlag der Deutschen Demokratischen Republik. Berlin, 1981. 448 s
- [18] Peleş Castle in Romania. The collection of arms and armour. Photograph. 2008. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pele%C5%9F_Catsle_\(inside\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pele%C5%9F_Catsle_(inside).jpg)
- [19] Podhorce, Sala Rycerska. Jaworski T. Pocztówka. 1913. Biblioteka Narodowa <https://polona.pl/item/podhorce-sala-rycerska>
- [20] Tavares J. Mounted up and ready for battle The new arms and armor galleries at the Art Institute of Chicago. *Magazine ICOMAM*. Issue 17. May 2017. P. 25-26.
- [21] Wystawa starożytności i przedmiotów sztuki w Warszawie. 1856. Biblioteka Narodowa <http://polona.pl/item/41110516/>
- [22] Wystawa starożytności i zabytków sztuki w Krakowie. 1858/1859. Biblioteka Narodowa <http://polona.pl/item/46399344/>
- [12] Godlewski J. Buzdygan Stanisława Jana Jabionowskiego [Buzdygan Stanisław Jan Jabionowski. Polish Army museum] Muzeum Wojska Polskiego. URL: <http://www.muzeumwp.pl/emwpaedia/buzdygan-stanisława-jana-jablonowskiego.php> [In Polish].
- [13] Forgeng J. (2017, May). The new medieval galleries at the Worcester Art Museum. *Magazine ICOMAM*. 27-28. [In English].
- [14] Zabłocki W. (1989). Ciecia prawdziwa szabla [Cutting a real saber]. Warsaw. [In Polish].
- [15] Kálmar Dr. J. (1971). Regi magyar fegyverek [Old Hungarian weapons]. Budapest. [In Hungarian].
- [16] Lozinski W. (1912) Życie polskie w dawnych wiekach [Polish Life in Old Ages] Lviv; Warsaw. [In Polish].
- [17] Müller H., Kölling H. (1981). Europäische Hieb und Stichwaffen aus der Sammlung des Museums für Deutsche Geschste [European cut and thrust weapons from the collection of the Museum of German History]. Berlin. [In German].
- [18] Peleş Castle in Romania. (2008). The collection of arms and armour. Photograph. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pele%C5%9F_Catsle_\(inside\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pele%C5%9F_Catsle_(inside).jpg) [In English].
- [19] Podhorce, Sala Rycerska [Podhorce, Knight's Hall] Jaworski T. Pocztówka [Postcard]. (1913). Biblioteka Narodowa. <https://polona.pl/item/podhorce-sala-rycerska> [In Polish].
- [20] Tavares J. (2017, May). Mounted up and ready for battle The new arms and armor galleries at the Art Institute of Chicago. *Magazine ICOMAM*. Issue 17. 25-26. [In English].
- [21] Wystawa starożytności i przedmiotów sztuki w Warszawie [Exhibition of antiquities and art objects in Warsaw]. 1856. Biblioteka Narodowa. <http://polona.pl/item/41110516/> [in Polish].
- [22] Wystawa starożytności i zabytków sztuki w Krakowie [Exhibition of antiquities and monuments of art in Krakow] 1858/1859. Biblioteka Narodowa. <http://polona.pl/item/46399344/> [In Polish].

ABSTRACT

Okonchenko O., Okonchenko I. Features of the selection of weapons for the decoration of historical interiors of castles and palaces.

Today, the process of museumification and adaptation of monuments of defense and residence architecture for exposition, cultural and artistic, and cultural and educational functions continues. The development of conceptual design for the historic interiors of these buildings actualizes the need to use weapons in the context of demonstrating compositions (military fittings) as components of the artistic image associated with the function and history of these cultural heritage sites.

The article's purpose is to highlight the impact factors on the quality of the artistic image of military compositions in the interior, to present the general principles of creating compositions from weapons, and to justify the choice of weapon analogs for creating replicas on the example of the Hetman's Hall of the Zhovkva Castle.

The research is based on the use of historical method to study the sources for the storage of weapons in the past in the interiors of castles and palaces; typological method and comparative analysis to select analogs for the creation of replicas; artistic, stylistic and graphic method to build compositional schemes.

The article highlights the main factors impacting the artistic and image quality of military compositions in the interior; we developed several simple layout schemes that can be used as a basis for creating compositions of weapons elements for placement in the interiors of defensive and residence architecture; we characterized the types of weapons (halberd, mace, hatchet hammer, flanged mace, partisan, spear, ax hammer,

saber], which due to their external characteristics and attractiveness are perfect for creating replicas or models (as design elements in the creation of military compositions]. The above-mentioned types of weapons were widespread in the 16 – 17 centuries on the territory of Central and Eastern Europe and Ukraine, in particular, and are placed in many museum collections of Ukraine and Poland and in private collections, which greatly simplifies the selection of analogs for making copies (replicas].

The experience of our study can be used to develop the design of museum premises based on castles, palaces, fortresses, etc., where, according to the plan, it is necessary to connect the interior design with their residential or military past.

Keywords: historical interior, castle, medieval weapons, military composition, museum, exhibition design.

AUTHOR'S NOTE:

Okonchenko Olha, Candidate of Architecture, Associate Professor of the Department of Design and Fundamentals of Architecture, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine, e-mail: olha.m.okonchenko@lpnu.ua, orcid: 0000-0001-7503-5679

Okonchenko Igor, Senior Lecturer of the Department of Design and Technologies, Kyiv National University of Culture and Arts, Lviv, Ukraine, e-mail: igor.v.okonchenko@knukim.edu.ua, orcid: 0000-0002-1812-0006

Стаття подана до редакції 14.10.2022 р.
Стаття прийнята до друку 19.10.2022 р.